

Botlik Bence:

Családos lelki gyakorlat

(Egy kísérlet krónikája)

0. Bevezető.

Mindannyiunknak szüksége van az évenkénti elcsendesedésre, elszámolásra, töltekezésre, megújulásra. A Bokorban kialakult A, B és C típusú lelki gyakorlatok ezt szolgálták – szolgálják. A lelki gyakorlat az elmélyülés helye, a csendé. Sokan igazán meg sem tanultuk az elcsendesülést, döcögnek ezért lelki gyakorlatos csendjeink. Sablonossá válnak elszámolásaink, töltekezésünk és elerőtlenedtünk a megújulásban.

A legtöbbünk családos ember – nagycsaládos. Amióta eszményünk lett a szeretet, azóta minél többet akarunk adni, és szüljük-neveljük 3-4-6-8 gyermekünket. Azután (és közben) örlődünk, mert kevesen vagyunk, akiknél a család-ellátás, a gyermek-nevelés, a halászás, az önképzés, a hivatali munka... igazán harmonikusan összeférne. Túlterheltek vagyunk. És ha megújulásért nem, hát legalább azért várjuk a nyári lelki gyakorlatot, mert kipihenni szeretnénk magunkat, egymást, gyermekeinket.

1. Ütközések.

A nagycsalád velejárója, hogy gyakran van olyan gyermekünk, aki a nyári lelki gyakorlat ideje alatt még olyan kicsi, hogy anyai táplálékra szorul. A rossz megoldás helyett (mármint, hogy a szoptatós kismamák nem jönnek lgy-ra) született a jobb: lelki gyakorlatainkon rendre ott vannak a kismamák, és valahogy „összegyömöszölődik” a dolog; a napirend kicsit csúszik, a kismama kicsit elmarad, a gyermek kicsit bőg... De a lelki gyakorlat megvolt.

A következő években, amikor az 1-2-3 éves gyermek – aki persze nem bölcsődés, mert szüksége van az anyára (ld. anyaiskola hat éves korig) –, otthon marad, miközben szíve szakad az anyja után, s az anyáé őtána.

Évek múlnak, és öntudatra ébredő gyermekeink kezdik megérteni, hogy ma gyerekvigyzó jön, mert anyunak-apunak csoportja van, most négy napig nagyieknál leszünk, mert anyu és apu lgy-ra mennek. Persze együtt imádkozik naponta a család (és ekkor nem zavaró a még nem beszélő gyermek belegagyogása), és így együtt élük meg hitüket olykor, de „anyu és apu nélkülünk él közösségeikben, mert mi nem oda valók vagyunk”. Rosszabb esetben kialakulhat, hogy a csoporttalálkozó és a lgy valami rossz, mert szüleink olyankor magunkra hagynak.

2. A megoldás koncepciója.

(A fenti ütközések nem csak a lgy-kor léphetnek föl, hanem a közösségi találkozó, a közösségi mise (miért kell különválasztani a gyerek-liturgiát, misét??) esetében is, de jelen tanulmány csak a lgy problémakörét járja körül)

Életreszólóan vállaltuk közösségeinket, és azt is, hogy évente szánunk időt a megújulásra. Életreszólóan vállaltuk gyermekeinket is. Szükséges tehát, hogy valami megoldást keressünk, hogy a kecske is jól lakják, és a káposzta is megmaradjon.

Abból a feltevésből indultunk ki, hogy a csend és a gyermek nem összeegyeztethetetlen, és nem az a lelkigyakorlat és a család sem. A felvázolandó elképzelés és kísérlet olyan családoknak aktuális, akiknek megszületett már első gyermekük, de az utolsó még nem érte el a 10-14 éves kort. Ettől kezdve ugyanis a gyermek már a saját csoportjával a saját Igy-án vehet részt. Tehát a fent behatárolt korszakban, amely egy család életében 15-20 évet is kitehet, elképzelésünk szerint a családos lelkigyakorlat lenne az ideális.

Ez egy olyan 5-7-10 napos együttlét, amely lelkigyakorlat és nyaralás is egyben (nem tartjuk szentségtörésnek e kettő összekapcsolását), amely megpróbálja megteremteni a szükséges családos és egyéni csendet, amely a maga módján talán jobban szolgálja a megújulást a kisgyerekes családoknak, mint az eddigi lehetőségek tették.

Először nézzük, mit sikerült ebből megvalósítani az első kísérletben, mely három család részvételével 1989. nyarán volt.

3. A családi lelkigyakorlat első kísérlete.

3.1. Előkészítés.

1988. nyarán-őszén merült fel konkrétan a gondolat, hogy kellene valami megoldást keresni az 1. pontban tárgyalt ütközésekre. A többfordulós megbeszélésen kb. 1989. márciusára megérett a terv. Megegyeztünk az időtartamban, és a három vitaindító előadás témájában. Májusban a részletekben is, de ekkor már megkaptuk a vitaindító előadásokat is, amelyekre júniusban eljuttattuk hozzászólásainkat. Így júliusban a Igy-ra úgy érkeztünk, hogy az előadás és az „első” kör már az előkészület során megtörtént.

3.2. A lelkigyakorlat.

3.2.1. A résztvevők.

Három család, hat felnőtt tizenegy gyerekkel. A gyerekek megoszlása korban:

- első család: 11-10-9-7-5 éves gyerekekkel
- második család: 4-2-1 éves gyerekekkel
- harmadik család: 5-3-2 éves gyerekekkel.

3.2.2. Időtartam.

Négy nap: szerda délutántól vasárnap délutánig.

3.3. A napirend.

(k – közös program; cs – családos program nap: szerda):

1. nap (szerda):

18³⁰ Érkezés
 19⁰⁰ Vacsora (k)
 19³⁰ Mosakodás (cs)
 20⁰⁰ Közös esti ima gyerekekkel (k)
 21⁰⁰ Felnőttek imája vagy beszélgetése (k)
 23⁰⁰ Takarodó (cs)
2., 3., 4. nap (csütörtök-szombat):
 7⁰⁰ Felkelés-mosakodás (cs)
 8⁰⁰ Reggeli (k)
 8³⁰ Szünet
 8⁴⁵ Gyerekfoglalkozás (k)
 9⁴⁵ Szünet.
 10⁰⁰ Felnőttek megbeszélése (k)
 12⁰⁰ Szünet
 12³⁰ Ebéd (k)
 13⁰⁰ Csendes pihenő (cs)
 15⁰⁰ Felnőttek megbeszélése (k)
 16³⁰ Szünet
 17⁰⁰ Gyerekfoglalkozás vagy kirándulás (k)
 19⁰⁰ Vacsora (k)
 19³⁰ Mosakodás (cs)
 20⁰⁰ Közös esti ima gyerekekkel (k)
 21⁰⁰ Felnőttek imája vagy beszélgetése (k)
 23⁰⁰ Takarodó (cs)
5. nap (vasárnap):
 7⁰⁰ Felkelés-mosakodás (cs)
 8⁰⁰ Reggeli (k)
 8³⁰ Szünet
 8⁴⁵ Gyerekfoglalkozás (k)
 9⁴⁵ Szünet
 10⁰⁰ Csend (záróima)
 12⁰⁰ Szünet
 12³⁰ Ebéd (k)
 13⁰⁰ Csendes pihenő (cs)
 15⁰⁰ Indulás haza

3.4. Funkciók.

A lgy-on háziasszony nincs. Minden nap két házaspár volt „szolgálatban”. Az egyik hp. (= házaspár) a háziasszonyi funkciót látja el, a másik a napirend felelőse és a gyerekfoglalkozásoké. A harmadik házaspárnak ez a „pihenőnapja”. Minden nap egy hp. tulajdonképpen csak egyfelére figyelt – így egyáltalán nem volt fárasztó.

4. Tapasztalatok.

A lelkigyakorlatokból sokszor hiányzik a *gyakorlat*. Foglalkozunk elménkkel, lelkünkkel, csak éppen a szeretet megélésének gyakorlata marad otthonra. A gyerekek „kizárása”, a feszített napirend meghatározza életünket. Részben jó, hogy nem ad alkalmat ütközésekre, ugyanakkor életidegenné teszi az ott eltöltött időt. A családi lgy. első kísérlete ebben más volt. Próbája volt szeretetünknek. Hiszen a három család reggeltől-estig, gyerekestől együtt élt. *Gyakorlat* volt tehát a szó igazi értelmében.

Ugyanakkor – természetesen – a körülményekre tekintettel kevesebb idő jutott csendre, elmélyedésre. Ezen segíthet egy hosszabbra nyújtott lgy. (ld. 5. pont). Az igazsághoz hozzátartozik, hogy ezt az első kísérletet többen közülünk inkább nyaralásnak ítélték meg (mint írtam, valójában lgy + nyaralás ez.). Ennek oka lehet, hogy mint első kísérletben, sok minden tökéletesítendő még.

A másik ok pedig az lehet, hogy eddigi gyakorlatunk alapján a lgy-től mindenki alapvetően *mást* vár. Kizökkenést a hétköznapiakból, nyugodt (értsd gyerekmentes) körülményeket, gondtalanságot (ld. háziasszony) mindezt azért, hogy a cél: elcsendesedés, elmélyülés, megújulás... megvalósulhasson.

Persze gond, hogy a lgy-on a napi sok órás csendet és elmélyülést sokszor a hétköznapi sikertelenségei követik: teljesen elmaradó csendek; hiszen a gondtalanság és nyugodt körülmények közt épp azt nem tanultuk meg, hogyan lehet 3-6 gyerekekkel a hétköznapiakban is megvalósítani ezt. A kísérlet többek között ezt célozza. Nyugalmat teremtünk ugyan, hiszen ezt az öt-hét napot egy kulcsosházban vagy plébánián töltjük, nem zavar a postás vagy szomszéd, sőt a házimunka is kevesebb (ld. 3.4.); de életszerűen élünk gyermekeinkkel és ha megéljük, hogyan szakítható ki a napokból 2-3 óra csend, 3-5 óra beszélgetés, akkor ez talán sikerül a hétköznapiakban is (az évközben napi 1-2 óra csendhez, 1-2 óra önképzéshez).

Növekedett szeretetünk egymás iránt. Persze ez történhetett volna másképp is – hiszen egymás előtt „kitárulkozva” folyt a családok élete, s ha egymás hibáit figyeljük – de nem így történt, tehát ez is pozitív tapasztalat.

Jótekingony hatással volt az együttlét gyermekeinkre is. Hetekig megmaradt az élménye a közös játékoknak, a gyerekfoglalkozásoknak... Itt mondanék el, hogy mi szülők is sokat tanultunk a gyerekfoglalkozások kapcsán egymástól. A bibliai témájú „hittan”-szerű foglalkozások (pl. lerajzolni egy megbeszélte jelenetet Jézus életéből, eljátszani, gyurmából megmintázni stb.) segítséget nyújtottak az évközi családi-hittanok megtartásához.

A kísérletben tapasztalt hiányosságok arra indítanak, hogy jövőre jobban csináljuk.

5. Terveink.

Hasonló lgy-ről álmodom 1990-re is. A felkészülést (értsd: vitaindító előadások – első kör válaszai) kell pontosabbá (értsd: határidők betartása) és alaposabbá tennünk.

A lgy időtartamát 7 napra kellene növelni. Felmerülhet ellenérvként: kinek van ennyi szabadsága? – Ha úgy tekintjük, hogy ez nyaralás is, akkor gondolom, jut rá ennyi idő: A hét nap elég ahhoz, hogy három nagy témát (két-két napra osztva) vagy 5-6 kisebbet alaposan

megbeszéljük; elég ahhoz, hogy a napi csendekből összejöjjen 14-20 óra (szerintem ennél több egy hagyományos lgy-on sincs); elég ahhoz, hogy az elmélyülés, az elszámolás, a megújulás megvalósulhasson.

6. Befejező gondolatok.

Különbözőknek teremtett az Isten. A családi lelkigyakorlat nekünk bevált, és remélem erről számolhatok be a továbbiakban is. De lehet, hogy valakik számára ez az út nem vonzó, nem járható vagy egyszerűen másra van igénye. A Lélek legyen vele és velünk is. Hangsúlyozom tehát: *nem állítom*, miszerint minden kisgyermekes szülőnek jó ez, és így kellene megszervezni a lgy-ukat. Azt hiszem, az a helyes, ha mindenki a neki legmegfelelőbbet választja, azt, amelyik fejlődését, hűségét, újjászületését legjobban biztosítja.

Itt szeretnék elnézést kérni azoktól, akiknek nincsenek a 0. és 1. pontban felsorolt problémáik (akinek nem inge...) – elsősorban magunkról írtam. Mindazonáltal szeretettel várunk minden kritikai észrevételt, megjegyzést, ötletet, hogy csiszolódhassanak gondolataink, terveink, gyakorlatunk.